

van het kind. In deze ouderlijke opvoedingsverantwoordelijkheid is het belang van het kind de allereerste zorg.⁴² Dat betekent niet dat de ouders altijd en overal de zorg voor hun kind alleen moeten opnemen. Kinderen die niet bij hun ouders kunnen leven, hebben recht op bijzondere bescherming en zorg. Bij plaatsing in een pleeggezin of in een instelling moet rekening gehouden worden met wenselijke continuïteit in de opvoeding van het kind.⁴³

Dit advies behandelt het verzoekschrift dat de Raad van Ouders van de Jeugdhulp⁴⁴ op 22 maart 2004 bij het Vlaams Parlement indiende. In het verzoekschrift⁴⁵ dringt de Raad aan op veranderingen in de voorstellen van decreet rond integrale jeugdhulp en de rechtspositie van minderjarigen. De Raad vindt dat een jeugdhulpaanbieder, meer bepaald een pleeggezin, niet als een opvoedingsverantwoordelijke beschouwd kan worden en vraagt dat de twee voorstellen van decreet consequent het onderscheid maken tussen opvoedingsverantwoordelijken en jeugdhulpaanbieders.

Advies

De voorstellen van decreet rond integrale jeugdhulp en de rechtspositie van minderjarigen erkennen uitdrukkelijk de algemene opvoedingsverantwoordelijkheid van de ouders. Ouders moeten in alle omstandigheden bij de opvoeding en de ontwikkeling van het kind betrokken worden.

Het opnemen van dagelijkse zorg voor een kind moet volgens het Kinderrechtencommissariaat ook erkend worden als het dragen van verantwoordelijkheid voor de opvoeding. Die dagelijkse opvoedingsverantwoordelijkheid betekent niet dat tegelijk het hele ouderlijk gezag van de ouders naar de opvoedingsverantwoordelijke gaat.

Bij een plaatsing in een pleeggezin is de dagelijkse zorg en het dagelijks opvoedend handelen in de handen van de pleegouders. Het Kinderrechtencommissariaat meent dat de pleegouders ook als opvoedingsverantwoordelijken erkend moeten worden.

Stand van zaken

De commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen meent dat de dubbele hoedanigheid van pleegouders in de voorstellen van decreet moet blijven staan. Pleegouders maken deel uit van de feitelijke opvoedingssituatie van de minderjarige en moeten dus ook als opvoedingsverantwoordelijken zichtbaar zijn in de jeugdhulp. Deze transparantie rond de positie van pleegouders betekent geen miskennis van het ouderlijk gezagrecht van ouders.

1.8. Adoptie vraagt om veilige en geschikte opvoedingssituatie⁴⁶

Situering

In het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind geldt het gezin ontegensprekelijk als het ideale opvoedingsmilieu. Maar het Verdrag specificeert geen wenselijke gezinsvorm.

Dit advies gaat over een voorstel van resolutie⁴⁷ waarin de Vlaamse regering gevraagd wordt om bij de federale regering aan te dringen op een wettelijke rege-

⁴² Artikel 3, 5 en 18 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

⁴³ Artikel 20 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

⁴⁴ De Raad van Ouders van de Jeugdhulp verenigt en ondersteunt ouders en ouderverenigingen rond de jeugdzorg in Vlaanderen en Brussel.

⁴⁵ Verzoekschrift over de integrale jeugdhulp, *Parl.St.* VI.Parl. 2003-2004, nr. 2276/1.

⁴⁶ Advies 2003-2004/7 'Adoptie van kinderen door paren van gelijk geslacht', niet gepubliceerd. Voor de tekst van het advies, zie: www.kinderrechten.be. (Klik op 'Documenten' en daarna op 'Beleidsadviezen'.)

⁴⁷ Voorstel van resolutie betreffende de regeling van binnenlandse en interlandelijke adoptie van kinderen door paren van gelijk geslacht, *Parl.St.* VI.Parl. 2003-2004, nr. 2170/5.

ling voor binnenlandse en interlandelijke adoptie door paren van hetzelfde geslacht. Het voorstel vraagt ook om in het Vlaamse beleid bijzondere aandacht te hebben voor nieuwe vormen van gezinsvorming, vooral voor ouderschap bij koppels van hetzelfde geslacht.

Advies

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het Haags Adoptieverdrag maken in het belang van het kind geen principieel voorbehoud rond de seksuele geaardheid van de kandidaat-adoptanten. Het Kinderrechtencommissariaat meent dat de waarborgen voor het belang van het kind niet in de seksuele geaardheid van de kandidaat-adoptanten liggen, maar wel in de nauwgezetheid en de zorgvuldigheid waarmee ze op hun adoptiewens voorbereid en gescreend worden en de manier waarop ze deze bijzondere opvoedingstaak op zich nemen. Net zoals voor heteroseksuele koppels geldt ook voor paren van hetzelfde geslacht dat een adoptie in de eerste plaats het kind het recht wil garanderen op een veilige en geschikte opvoedingssituatie. Het Kinderrechtencommissariaat vraagt dan ook aandacht voor de kwalitatieve realisatie in de praktijk van de nu wettelijk vastgelegde voorbereiding en screening van de kandidaat-adoptanten.

Net zoals voor heteroseksuele koppels geldt ook voor paren van hetzelfde geslacht dat een adoptie in de eerste plaats het kind het recht wil garanderen op een veilige en geschikte opvoedingssituatie.

Stand van zaken

De resolutie werd door het Vlaams Parlement goedgekeurd.⁴⁸ De federale regering heeft nog geen concrete stappen gezet. In de Kamer zijn verschillende wetsvoorstellen hangende die adoptie door paren van hetzelfde geslacht mogelijk maken. Ook in de Staten-Generaal van het Gezin was hierover een consensus.⁴⁹

1.9. Sport moet gezond blijven⁵⁰

Situering

Competitiesport houdt altijd wel risico's in, maar ook dan moet sport toch veilig en gezond blijven. Vanuit de rechten van het kind wijst het Kinderrechtencommissariaat telkens opnieuw op het gevaar van een te grote prestatiedruk, op het recht op informatie over de risico's van intensieve sportbeoefening, op het belang van het sociale aspect van sport voor kinderen.

Het Kinderrechtencommissariaat maakte deze overwegingen voor de hoorzitting⁵¹ rond het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 over medisch verantwoorde sportbeoefening.⁵² Het nieuwe ontwerpdecreet wil de bestaande regelgeving verfijnen en actualiseren.

Dopingcontroles moeten ook kunnen buiten de wedstrijd en buiten de voorbereiding. Naast de schorsing voert het ontwerpdecreet als sanctie bij dopinggebruik een administratieve geldboete in. En de schorsing van dopingovertreders moet op een website bekendgemaakt worden.

Het decreet stelt ook dat voor deelname aan een sportmanifestatie leeftijds grenzen en opleidingsvoorwaarden moeten gelden. Voor de opleiding van jonge sporters moeten de begeleiders de nodige sporttechnische en pedagogische bekwaamheden hebben.

⁴⁸ Het voorstel werd op 21 april 2004 door het Vlaams Parlement aangenomen.

⁴⁹ Meer informatie in dit hoofdstuk, zie: deel 2 'Beleidsdossiers en informeel advieswerk'.

⁵⁰ Dit advies werd toegelicht tijdens de hoorzitting. Het Kinderrechtencommissariaat maakte geen schriftelijke versie.

⁵¹ Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 over medisch verantwoorde sportbeoefening, *Parl. St. VI, Parl. 2003-2004, nr. 1854/3*. Dit stuk bevat het verslag van de hoorzitting.

⁵² Het decreet legt regels op rond leeftijds grenzen en opleiding, sportmedische keuring, en de bestrijding van dopingpraktijken en risicogevechtssport.

Advies

Dat een effectieve controle op de risicovolle kanten van de sport nodig is, staat buiten kijf. Voor minderjarigen moet de overheid zorgvuldig toezien op de risico's van 'overpresteren' en dopinggebruik. De overheid moet ook optreden tegen sportbeoefening die niet aangepast is aan de fysieke en psychische draagkracht van de minderjarige sporter. Het ontwerp laat het in eerste instantie aan de sportfederatie zelf over om leeftijdsgrenzen te bepalen. Het is de vraag of een rechtstreekse overheidstussenkomst niet méér in het belang van de minderjarige is.

Voor de disciplinaire procedures en sancties bij dopinggebruik wijst de Kinderrechtencommissaris op het probleem van de toepassing ervan op minderjarige sporters. Het spreekt voor zich dat ook minderjarigen zich aan de regels moeten houden. Het Kinderrechtencommissariaat stelt zich wel vragen bij de voorgestelde disciplinaire procedure. Een parajustitieel circuit opzetten en dus verschillende 'rechtbanken' laten oordelen over feiten van minderjarigen is niet in het belang van de minderjarige. Het creëert onduidelijkheid en doet afbreuk aan de geringe minimale – nog altijd onvoldoende – rechtsbescherming die minderjarigen vandaag krijgen. Verschillende aanpakken zouden naast elkaar bestaan. Het jeugdbeschermingsrecht stelt een specifieke, eerder pedagogische aanpak voorop als een minderjarige een strafbaar feit pleegt en voorziet bovendien een specifieke jeugdrechter.⁵³ Volgens deze jeugdbeschermingswet van 1965 kan aan minderjarigen geen geldboete opgelegd worden. Ook bij de wijziging van de voetbalwet verzette het Arbitragehof zich tegen geldboetes aan minderjarigen.⁵⁴ Een vermogensstraf is namelijk geen maatregel van 'bewaring, behoeding en opvoeding'.

Verder strookt de bekendmaking van de identiteit van minderjarige dopingovertreeders niet met de privacybescherming van de jeugdbeschermingswet.

Stand van zaken

De opmerkingen rond de positie van minderjarige sporters bleven niet zonder gevolg. Na bijkomend juridisch advies werden belangrijke wijzigingen aangebracht. Anders dan voor meerderjarigen kan aan minderjarige overtreeders geen geldboete opgelegd worden en kan hun identiteit niet bekendgemaakt worden. De minderjarige kan ook zelf vragen dat de disciplinaire zitting achter gesloten deuren gebeurt. Voor de persoonlijke verschijning voor de disciplinaire commissie werd de leeftijd van 15 jaar niet op 12 jaar gebracht. Wel kunnen overtreeders, jonger dan 15, vragen om gehoord te worden. Intussen trad deze nieuwe regeling in werking.⁵⁵

1.10. Afschrikkanonnen leiden tot geluidshinder⁵⁶

Situering en advies

Geluidskanonnen in de land- en tuinbouw leiden op sommige plaatsen tot ernstige hinder voor de omwonenden. Ook kinderen lijden hier vaak onder. Bij het Kinderrechtencommissariaat kwamen verschillende klachten binnen over de kwalijke gevolgen van geluidskanonnen voor kinderen. De klachten gaan over verstoord slaappatroon, onrust en angstige reacties bij jonge kinderen, onver-

Een vermogensstraf is namelijk geen maatregel van 'bewaring, behoeding en opvoeding'.

Anders dan voor meerderjarigen kan aan minderjarige overtreeders geen geldboete opgelegd worden en kan hun identiteit niet bekendgemaakt worden.

Bij het Kinderrechtencommissariaat kwamen verschillende klachten binnen over de kwalijke gevolgen van geluidskanonnen voor kinderen.

⁵³ Meer over het jeugdsanctierecht in dit hoofdstuk, zie: deel 2 'Beleidsdossiers en informeel advieswerk'.

⁵⁴ Arbitragehof nr. 2002/155, 6 november 2002, B.S. 24 februari 2003.

⁵⁵ Decreet van 19 maart 2004 tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 over medisch verantwoorde sportbeoefening, B.S. 10 mei 2004.

⁵⁶ Het Kinderrechtencommissariaat bezorgde haar bedenkingen rond de risico's voor kinderen aan de commissie. Er werd geen officieel advies gemaakt.

wachte schrikreacties en onvoorspelbare manoeuvres bij fietsende kinderen, concentratiestoornissen, extra gevoeligheid bij kinderen met epilepsie of met autisme.

Ook bij het Vlaams Parlement werden opnieuw verschillende verzoekschriften ingediend rond de geluidsoverlast van afschrikkanonnen.⁵⁷

Stand van zaken

Bij de bespreking van deze verzoekschriften werd een voorstel van resolutie⁵⁸ ingediend. In deze resolutie vraagt het Vlaams Parlement de regering om de gemeenten via een imperatieve omzendbrief op te leggen om vogelschrikkanonnen strikt te reglementeren. Een schrikkanon mag alleen nog uitzonderlijk binnen bepaalde voorwaarden en mits een voorafgaande vergunning van de burgemeester. De resolutie bevat ook aanbevelingen om alternatieven voor schrikkanonnen aan te moedigen. Als juridisch instrument roept een imperatieve omzendbrief vragen op over de gemeentelijke autonomie. Met een reglementering in de Vlarem-wetgeving kan tegenover de gemeenten meer dwingend opgetreden worden. Op 11 december 2003 behandelde de commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening de kwestie. Het Kinderrechtencommissariaat maakte de commissie attent op de risico's van deze geluidshinder voor kinderen.⁵⁹ Op 21 januari 2004 werd de resolutie goedgekeurd.

Niettegenstaande de resolutie en de belofte van de minister werden nog geen verdere stappen ondernomen. Het Kinderrechtencommissariaat dringt sterk aan op een dwingende regelgeving.

Niettegenstaande de resolutie en de belofte van de minister werden nog geen verdere stappen ondernomen.

⁵⁷ De verzoekers trekken opnieuw aan de alarmbel omdat de omzendbrief die naar aanleiding van de eerdere behandeling in het Vlaams Parlement naar de lokale besturen werd gestuurd onvoldoende opgevolgd wordt.

⁵⁸ Voorstel van resolutie betreffende de promotie van alternatieven voor vogelschrikkanonnen, *Parl.St. VI.Parl. 2003-2004*, nr. 1981/3.

⁵⁹ Mededeling van het Kinderrechtencommissariaat over het gebruik van geluidskanonnen in de landbouw als bijlage opgenomen in het commissieverlag, zie: *Parl.St. VI.Parl. 2003-2004*, nr. 1981/2.